

Ἐπλωσε, δάσκαλε, «τὴν τῆς ἀγάπης σαγήνην» (Δημήτρης Νατσιός, δάσκαλος)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : 2 Ιουνίου, 2021

«Ἐσὺ ποὺ πῆρες τὴν ἀπόφαση νὰ γίνεις δάσκαλος, ἔτσι κι ἔτσι ἔχεις δώσει, ὡς τώρα, πολλές ἐξετάσεις. Θυμήσου, προτοῦ ν' ἀρχίσεις τὴν δουλειά σου, νὰ κάμεις καὶ μία τελευταία ἐξέταση, ὄχι μπροστὰ σὲ ἐπιτροπὲς καὶ καθηγητές, παρὰ μονάχος, ὀλομόναχος μετὸν ἑαυτό σου. Ρίξε μία ματιὰ στὴν ψυχὴ σου καὶ κοίταξε: Καίει ἐκεῖ μέσα ἄσβηστη κι ἀσάλευτη ἡ **λαχτάρα γιὰ τὸν ἄνθρωπο**; Τότε πάει καλὰ κι εὐλογημένη ἡ ἀπόφασή σου. Ἄν ὅμως βρεῖς πὼς ὅλος ὁ πόθος σου εἶναι πότε νὰ ἐλευθερωθεῖς ἀπ' αὐτὸν καὶ συλλογίζεσαι μόνον πῶς καὶ πότε θὰ πλουτίσεις, τότε ἄλλαξε τὸ ταχύτερο ἀπόφαση, ἐν ὅσῳ εἶσαι ἀκόμη νέος, γιατί βρίσκεσαι σὲ στραβὸ δρόμο. Ὅ,τι ἐλπίζεις, δὲν θὰ σοῦ τὸ φέρει τὸ ἐπάγγελμά σου. Κι ὁ ἴδιος τὸ βλέπεις, ἡ Πολιτεία δὲν εἶναι γενναία στοὺς μισθοὺς της... Ἄν ὅμως ἡ ψυχὴ σου μοιάζει κάπως μὲ τὴν ψυχὴ τῆς Μάνας, ποὺ κι ὅταν τὸ γεννήσει τὸ παιδί ἐξακολουθεῖ, μὲ τὴν ἀδιάκοπη τρεμούλα καὶ λαχτάρα, ὀλοένα νὰτὸ δημιουργεῖ καὶ νὰ τὸ φτιάχνει, τότε νὰ εἶσαι βέβαιος, πὼς δὲν θὰ γκρεμισθεῖς ἀπὸ τὰ ὕψη, ποὺ ἀνέβασες τὸν ἑαυτό σου μὲ τὴν ἀπόφασή σου νὰ γίνεις δάσκαλος καὶ τὴ ζωὴ σου θὰ περάσεις ἀνθρωπινά... Σὰν τὴν ψυχὴ τῆς Μάνας πρέπει κι ἡ δική σου ψυχὴ νὰ εἶναι ὑπὸ ἀδιάκοπη λαχτάρα φλογισμένη. Τότε πήγαινε μὲ θάρρος μπροστὰ, ἀλλιῶς γύρισε πίσω, ἐπειδὴ ἡ ζωὴ σου θὰ εἶναι πάντα δυστυχημένη». Τὸ ὠραῖο καὶ ρομαντικὸ αὐτὸ κείμενο ἀνήκει στὸν φιλόλογο καὶ κριτικὸ Γιάννη Ἀποστολάκη καὶ γράφτηκε πρὶν ἀπὸ 80 περίπου χρόνια. **Πανελλήνιες ἐξετάσεις σὲ λίγες ἡμέρες.** Ὁ Γολγοθὰς τῶν παιδιῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν τους τελειώνει. Συζητοῦσα πρόσφατα μὲ ἕναν ὑποψήφιο, κατασταλαγμένο παιδί, ποὺ ἐπιθυμεῖ νὰ ἀκολουθήσει τὸ διδασκαλικὸ ἐπάγγελμα. Τοῦ εἶπα ὅσα τόσα χρόνια ἔμαθα καὶ διδάχτηκα. Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δασκάλου ἔχει ὅμως μία ὑποποιδιότητα. Προϋποθέτει ἕνα προσόν, τὸ ὁποῖο δὲν ἀνιχνεύεται στὶς ἐξετάσεις: ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ παιδί, «ἡ ἀσάλευτη καὶ ἄσβηστη λαχτάρα γιὰ τὸν ἄνθρωπο», ὅπως σημείωνε ὁ Ἀποστολάκης.

Ἐχω γράψει κι ἄλλοτε πὼς κατ' ἀντίθεση πρὸς τοὺς ὑπολοίπους ἐργαζομένους, ποὺ δίνουν ὅ,τι ἔχουν, οἱ δάσκαλοι δίνουν (διδάσκουν) ὅ,τι εἶναι. Καὶ αὐτὸ εἶναι ποὺ μεταβάλλει τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δασκάλου σὲ λειτουργημα, γι' αὐτὸ καὶ ὀνομάστηκε τὸ ἄγειν ἄνθρωπο, ἡ ἀγωγή, «τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν». Ὁ **ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος**, ὁ ὁποῖος ἀφιέρωσε τὴν χριστομίμητο ζωὴ του στὴν παιδαγωγία τῆς νεότητος, ἔγραφε: «*Τοῦτο διδασκάλου ἀρίστου, τὸ δι' ἑαυτοῦ παιδεύειν ἃ λέγει*», αὐτὸ εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸ τοῦ ἀρίστου δασκάλου, τὸ νὰ

διαπαιδαγωγεί, έπιβεβαιώνοντας τὰ ὅσα διδάσκει μὲ τὸ **προσωπικό του παράδειγμα**. Γιὰ νὰ σημειώσει κάπου ἄλλοῦ «καὶ ἐπὶ τὴν ἀγάπην καταφευγε συνεχῶς, συσκιάζων τὸ φορτικὸν τῶν εἰρημένων», νὰ καταφεύγει, δηλαδή, ὁ **δάσκαλος συνεχῶς στὴν ἀγάπη, γιὰ νὰ ἐλαφρύνει τὸ φορτίο τῆς διδασκαλίας**. Καημὸ τὸ ἔχω νὰ διεξαχθεῖ κάποτε ἕνα παιδαγωγικὸ σεμινάριο μὲ θέμα συμβουλὲς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν στοὺς δασκάλους. Τὰ ἅγιασμένα λόγια τους, γεμάτα ἀγάπη γιὰ τὸν πλησίον, εἶναι ἀπαγορευμένα ἀπὸ τὴν «Νέα Ἐποχὴ» τῆς Παιδείας. Ἐνα τέτοιο ὅμως σεμινάριο θὰ προκαλοῦσε τὰ εἰρωνικὰ μειδιάματα τῶν δῆθεν προοδευτικῶν. Πῶς νὰ ἀκουστοῦν λόγια σὰν τὰ παρακάτω: «**Ὁ δάσκαλος πρέπει νὰ διακρίνεται καὶ ὅταν μιλάει καὶ ὅταν σιωπᾷ («φθεγγόμενον καὶ σιγῶντα») καὶ ὅταν τρώει καὶ ὅταν κάνει ὅτιδήποτε ἄλλο, καὶ ἀπὸ τὸ βάδισμά του καὶ ἀπὸ τὸ βλέμμα του καὶ ἀπὸ τὴν ἐμφάνισή του καὶ ἀπὸ ὅλα γενικά**». Τὰ μάτια τῶν μαθητῶν στρέφονται ἄγρυπνα πάνω μας καὶ ἡ μιμοῦνται ἢ ἀπωθοῦνται.

Ἡ παλαμικὴ ρήση «σχολεῖο ἴσον δάσκαλος» ἰσχύει διαχρονικά. Σήμερα αὐτὸ πού εἰσπράττουμε ἀπὸ τὴν Πολιτεία καὶ τοὺς ἐκπροσώπους της εἶναι ἀπειλὲς γιὰ ἀξιολόγησι (ἀπὸ ποιούς;), φοβέρες γιὰ δικές της παραλείψεις, ἐπικρίσεις, γιὰτί παραμένουμε ἀπροσάρμοστοι στὶς νέες τεχνολογίες καὶ ἄλλα ἠχηρὰ καὶ ἀνθηρὰ ἀερολογήματα. Ἐχω τὴν αἴσθησι ὅτι οἱ νέοι πού μπαίνουν στὴν ἐκπαίδευσιν μὲ ἀποκλειστικὸ κίνητρο τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ δημοσίου, θὰ ἀπωλέσουν, ἢ μᾶλλον θὰ παραχωρήσουν, πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ πού χαρακτηρίζουν ἕνα σχολεῖο ἐλεύθερο καὶ δημοκρατικόν. «Ἄν συλλογίζεσαι μόνον πότε θὰ πλουτίσεις, ἄλλαξε ἀπόφασιν», πράγμα ἀδύνατο βέβαια. Γιὰ ἄλλους παιδαγωγία εἶναι λειτουργήμα καὶ γιὰ ἄλλους ἀπλῶς δουλειὰ ἢ καί... δουλειὰ. Ἴσως ἡ λέξι δάσκαλος νὰ προέρχεται ἀπὸ τὸ ἀρχαῖο ρῆμα δάω, πού σημαίνει φωτίζω (ἐξ οὗ καὶ δάδα-δαδί), τὸ ὁποῖο μὲ ἐνεστωτικὸ ἀναδιπλασιασμὸ γίνεται δαδάσκω, διδάσκω= διδάσκαλος=δάσκαλος. Τὴν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας οἱ Δάσκαλοι τοῦ Γένους ὀνομάζονταν φωτιστές. Ἡ ἀμάθεια ἰσοδυναμοῦσε μὲ τὸ σκοτάδι. Σήμερα, τὴν περίοδο τῆς... τιποτοκρατίας καὶ τοῦ νεο-ραγιαδισμοῦ, χρειάζονται δάσκαλοι, φωτιστές, οἱ ὁποῖοι τιμοῦν τὸ λειτουργήμα τους καὶ **ὄχι φωταδιστές**, πού διαχέουν προκλητικὰ τὴν δουλειὰ τους καὶ προβάλλουν τὰ νεφελώδη ἰδεολογήματά τους. Ἄς ἀπομνημονεύσουν οἱ ὑποψήφιοι δάσκαλοι καὶ τὸ ἀριστοῦργημα τοῦ Παλαμᾶ γιὰ τὸν δάσκαλο, πού ἂν τὸ ὑπουργεῖο ἦταν ὄντως ἐθνικῆς Παιδείας, θὰ ἐπέβαλλε νὰ εἶναι ἀναρτημένο σὲ κάθε αἴθουσα διδασκαλίας. Τὸ παραθέτω:

*«Σμίλεψε πάλι, δάσκαλε, ψυχές!
Κι ὅ,τι σ' ἀπόμεινε ἀκόμη στὴ ζωὴ σου,
Μὴν τ' ἀρνηθεῖς! Θυσίασέ το ὡς τὴ στερνὴ πνοή σου!
Χτίσ' τὸ παλάτι, δάσκαλε σοφέ!*

Κι ἂν λίγη δύναμη μὲς στὸ κορμί σου μένει,
Μὴν κουρασθεῖς. Εἶν' ἡ ψυχὴ σου ἀτσαλωμένη.
Θέμελα βάλε τώρα πὸ βαθιά,
Ὁ πόλεμος νὰ μὴν μπορεῖ νὰ τὰ γκρεμίσει.

Σκάψε βαθιά. Τί κι ἂν πολλοὶ σ' ἔχουνε λησμονήσει;
Θὰ θυμηθοῦνε κάποτε κι αὐτοὶ
Τὰ βάρη ποὺ κρατᾶς σὰν Ἄτλαντας στὴν πλάτη,
Ἵπομονή! Χτίζε, σοφέ, τῆς κοινωνίας τὸ παλάτι!».

Δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ αὐτὸ ποὺ μοῦ εἶπε σοφός, πολιὸς πιά, πνευματικὸς Γέροντας,
ποὺ πρὶν γίνεῖ ἱερέας, ὑπῆρξε δάσκαλος, μάθημα ποὺ τὸ σκέφτομαι ὀλοζωῆς. «**Ὁ Θεός, παιδί μου, μπορεῖ νὰ σὲ ἔκανε δάσκαλο, γιὰ ἓνα μόνο παιδί. Τὸ παιδί αὐτὸ θὰ τὸ συναντήσεις κάποια στιγμή, μὲς στὴν αἴθουσά σου. Ἴσως εἶναι ἀπὸ τὰ ζωηρά, τὰ παιδιὰ ποὺ πολλὰς φορὲς ἀντιπαθοῦμε γιὰ τὴν συμπεριφορά τους. Πρόσεξε! Αὐτὸ τὸ παιδί θὰ σὲ κρίνει. Ἡ θὰ τὸ “σώσεις” ἢ θὰ τὸ σπρώξεις στὴν ἀπώλεια**». Καὶ μοῦ ἐπανέλαβε τὰ χρυσὰ λόγια τοῦ ἁγίου Χρυσοστόμου: «Ἐκτεινον τὴν τῆς ἀγάπης σαγήνην, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῆ, ἰαθῆ δὲ μᾶλλον», ἄπλωσε τὰ δίχτυα τῆς ἀγάπης, γιὰ ὅλους τοὺς μαθητές σου. Ἰδίως γιὰ ὅσους ἔχουν πρόβλημα. Μὲ τὴν ἀγάπη σου θὰ θεραπευτεῖ, ἀλλιῶς θὰ «ἐκτραπῆ». Ἴσως ἐδῶ χωλαίνουμε οἱ περισσότεροι δάσκαλοι, στὴν «σαγήνην τῆς ἀγάπης»...

(Πηγή: christianviviografia.wordpress.com)